

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
1959 – 50 - 2009

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ VARNIMA CORPORATION INTERNATIONAL S.A.
κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 48906/06)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

28 Μαΐου

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Varnima Corporation International S.A. κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα),
συνεδριάζοντας σε τμήμα, η σύνθεση του οποίου έχει ως εξής:

Nina Vajić, *πρόεδρος,*

Χρήστος Ροζάκης,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens,

Giorgio Malinverni,

Γεώργιος Νικολάου, *δικαστές,*

και Søren Nielsen, *γραμματέας τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 7 Μαΐου 2009,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 48906/06) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από μία ανώνυμη εταιρία που εδρεύει στον Παναμά, την ‘Varnima Corporation International S.A.’ («η προσφεύγουσα») και η οποία προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 27 Νοεμβρίου 2006 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η προσφεύγουσα εταιρία εκπροσωπείται από τους κυρίους Σ. Δελατόλα και Σ. Φλογαΐτη, δικηγόρους του Δικηγορικού Συλλόγου της Αθήνας. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Σ. Σπυρόπουλο, σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την κυρία Σ. Τρεκλή, δικαστικό αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Η προσφεύγουσα εταιρία παραπονέθηκε ειδικότερα για μία παραβίαση της αρχής της ισότητας των όπλων και για μία προσβολή της αρχής της απαγόρευσης της διάκρισης με την έννοια του άρθρου 14 της Σύμβασης.

4. Στις 4 Ιανουαρίου 2008, ο πρόεδρος του πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση την αιτίαση την ελκόμενη από το άρθρο 6 § 1. Όπως το επιτρέπει το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφάσισε εξάλλου να αποφανθεί ταυτόχρονα επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Στις 26 Ιουνίου 1978, η προσφεύγουσα εταιρία συνήψε με το Δημόσιο μία σύμβαση μεταφοράς πετρελαιοειδών από το Ιράκ στην Ελλάδα για λογαριασμό του ιδίου του Δημοσίου.

6. Την 1^η Ιουλίου 1979, το Δημόσιο προσέφυγε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών με μία αγωγή αποζημίωσης στην βάση της συμβατικής ευθύνης κοινού δικαίου της προσφεύγουσας εταιρίας. Παραπονέθηκε για την εκ μέρους της τελευταίας μη εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεών της. Στις 14 Νοεμβρίου 1979, η προσφεύγουσα εταιρία ζήτησε με ανταγωγή λόγω πλημμελούς εκπλήρωσης της αναληφθείσας από το Δημόσιο μέσα στο πλαίσιο της πιο πάνω σύμβασης υποχρέωσης. Υποστήριξε ότι είχε υποστεί υλική ζημία εξαιτίας της μονομερούς τροποποίησης της εν λόγω σύμβασης από το Ελληνικό Δημόσιο.

7. Σε μία ημερομηνία που δεν διευκρινίζεται, το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών διέταξε την διεξαγωγή αποδείξεων. Στις 24 Φεβρουαρίου 1997, ανέβαλε την ημερομηνία εξέτασης των μαρτύρων.

8. Στις 24 Δεκεμβρίου 1998, μετά την περάτωση της διεξαγωγής των αποδείξεων, η προσφεύγουσα εταιρία ζήτησε από το Πολυμελές Πρωτοδικείο τον ορισμό μιας δικασίμου. Στις 22 Ιανουαρίου 1999, το Δημόσιο κατέθεσε την ίδια αίτηση. Η συζήτηση της υπόθεσης έλαβε χώρα στις 11 Οκτωβρίου 2000.

9. Στις 20 Δεκεμβρίου 2000, το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών συνεκδίκασε τις δύο αγωγές διότι αυτές αναφέρονταν στα ίδια πραγματικά περιστατικά. Στη συνέχεια απέρριψε την αγωγή της προσφεύγουσας εταιρίας λόγω παραγραφής. Ειδικότερα, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι, δυνάμει των άρθρων 148 του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου και 93 εδάφιο α) του νόμου 2362/1995, η σχετική με μία σύμβαση μεταβίβασης περιουσίας αγωγή θεωρείται παραγραφείσα σε περίπτωση εκκρεμοδικίας, όταν ο διαδραμών χρόνος μεταξύ δύο διαδικαστικών διαδοχικών πράξεων που γίνονται με πρωτοβουλία είτε των διαδίκων είτε του δικαστηρίου, υπερβαίνει το ένα έτος.

10. Εξάλλου, το ίδιο δικαστήριο έκρινε ότι, σε ό,τι αφορά την αγωγή που είχε ασκηθεί από το Δημόσιο κατά της προσφεύγουσας εταιρίας, ο ετήσιος χρόνος παραγραφής δεν είχε εφαρμογή. Το εν λόγω δικαστήριο κήρυξε εφαρμοστέο το

άρθρο 86 § 3 εδάφιο α) του νόμου 2362/1995, το οποίο διέπει την παραγραφή των απαιτήσεων του Δημοσίου έναντι των ιδιωτών. Η διάταξη αυτή προβλέπει έναν χρόνο είκοσι ετών για την παραγραφή των απαιτήσεων των οποίων το Δημόσιο είναι δικαιούχος και οι οποίες έχουν γεννηθεί εξαιτίας πλημμελειών στην εκτέλεση μιας σύμβασης. Ειδικότερα, το δικαστήριο έκρινε ότι η τελευταία διαδικαστική πράξη με πρωτοβουλία του Δημοσίου είχε λάβει χώρα στις 22 Ιανουαρίου 1999, ήτοι σε χρόνο μικρότερο της εικοσαετίας μετά τις 24 Φεβρουαρίου 1997, ημερομηνία κατά την οποία το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών είχε αναβάλει την εξέταση των μαρτύρων. Εξάλλου, το ίδιο δικαστήριο έκανε δεκτή την αγωγή του Δημοσίου και του επιδίκασε τα αιτηθέντα ποσά (απόφαση αριθ. 10199/2000).

11. Στις 28 Νοεμβρίου 2001, η προσφεύγουσα εταιρία άσκησε έφεση. Υποστήριξε μεταξύ άλλων ότι, σε ό,τι αφορά την ετήσια προθεσμία παραγραφής, το άρθρο 289 του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου έπρεπε να υποκατασταθεί στην θέση του άρθρου 148 του ιδίου Κώδικα και ότι, σύμφωνα με το άρθρο 270 § 2 του Αστικού Κώδικα, η εφαρμοστέα παραγραφή έπρεπε να αρχίσει από την λήξη του χρόνου, κατά την διάρκεια του οποίου είχε διακοπεί. Επιπλέον, η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ότι, βάσει του άρθρου 443 του Αστικού Κώδικα, η αγωγή δεν έπρεπε να υποκύψει στην παραγραφή που προβλέπεται από το άρθρο 93 εδάφιο α) του νόμου 2362/1995, αλλά θα έπρεπε να εξεταστεί από το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών ενόψει ενός αμοιβαίου συμψηφισμού με την απαίτηση του Δημοσίου. Τέλος, η προσφεύγουσα εταιρία υποστήριξε ότι η απαίτηση του Δημοσίου θα έπρεπε να υποκύψει και αυτή στην ετήσια παραγραφή που έχει εν προκειμένω εφαρμογή.

12. Στις 27 Ιουνίου 2002, το Εφετείο Πειραιά απέρριψε τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας εταιρίας και επικύρωσε εν μέρει την απόφαση αριθ. 10199/2000. Ειδικότερα, αυτό έκρινε ότι το άρθρο 148 του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου είχε εν προκειμένω εφαρμογή και όχι τα άρθρα 189 του ιδίου Κώδικα και 443 του Αστικού Κώδικα. Επιπλέον, έκρινε ότι το άρθρο 93 εδάφιο α) του νόμου 2362/1995 είχε εφαρμογή ως προς το *dies a quo* του χρόνου παραγραφής που εφαρμόστηκε αντί του άρθρου 270 § 2 του Αστικού Κώδικα. Τέλος, επικύρωσε την απόφαση αριθ. 10199/2000 ως προς την παραγραφή της αγωγής που είχε ασκηθεί από την προσφεύγουσα εταιρία και την εφαρμογή της εικοσαετούς προθεσμίας για την παραγραφή της απαίτησης του Κράτους κατά της προσφεύγουσας εταιρίας.

13. Ειδικότερα, το δικαστήριο αυτό δέχθηκε ότι οι λόγοι που υπαγορεύουν την προνομιακή μεταχείριση του Δημοσίου σε ό,τι αφορά την εφαρμογή των χρόνων

παραγραφής δεν παύουν να υφίστανται όταν το Δημόσιο ενεργεί *jure gestionis*, ήτοι όχι μέσα στο πλαίσιο των εξουσιών του ως κρατική αρχή, αλλά μέσα στο πλαίσιο της ιδιωτικής διαχείρισης των πόρων του. Το Εφετείο πρόσθεσε ότι, εν προκειμένω, η μεταβίβαση πετρελαιοειδών στόχευε στην εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος και στην ικανοποίηση των θεμελιωδών αναγκών της κοινωνίας. Εξάλλου, σημείωσε ότι οι νομοθετικές διατάξεις που θεσπίζουν τα προνόμια του Δημοσίου ως προς τις προθεσμίες παραγραφής είχαν έλθει σε γνώση των ενδιαφερομένων εκ των προτέρων και ότι εναπόκειται στην οικεία βούλησή τους να συνάψουν μία σύμβαση με το Δημόσιο πάνω στην βάση αυτή. Το Εφετείο του Πειραιά έκρινε τέλος ότι η εφαρμογή διακεκριμένων για τους δύο διαδικούς χρόνων παραγραφής δεν ήταν αντίθετη ούτε με το άρθρο 4 του Συντάγματος, ήτοι της διάταξης που καθιερώνει την αρχή της ισότητας, ούτε με το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης (απόφαση αριθ. 769/2002).

14. Στις 22 Νοεμβρίου 2002, η προσφεύγουσα εταιρία άσκησε αίτηση αναίρεσης. Στις 19 Ιουνίου 2006, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση αναίρεσης, αφού επικύρωσε ειδικότερα την απόφαση αριθ. 769/2002 ως προς την εφαρμογή των διακεκριμένων χρόνων παραγραφής μεταξύ των δύο διαδικών (απόφαση αριθ. 1307/2006).

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

A. Το Σύνταγμα

15. Τα εφαρμοστέα άρθρα του Συντάγματος ορίζουν:

Άρθρο 4

«1. Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου.

2. Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις.

3. Έλληνες πολίτες είναι όσοι έχουν τα προσόντα που ορίζει ο νόμος. Επιτρέπεται να αφαιρεθεί η ελληνική ιθαγένεια μόνο σε περίπτωση που κάποιος απέκτησε εκούσια άλλη ιθαγένεια ή που ανέλαβε σε ξένη χώρα υπηρεσία αντίθετη προς τα εθνικά συμφέροντα, με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που προβλέπει ειδικότερα ο νόμος.

4. Μόνο Έλληνες πολίτες είναι δεκτοί σε όλες τις δημόσιες λειτουργίες, εκτός από τις εξαιρέσεις που εισάγονται με ειδικούς νόμους.

5. Οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη, ανάλογα με τις δυνάμεις τους.

6. Κάθε Έλληνας που μπορεί να φέρει όπλα είναι υποχρεωμένος να συντελεί στην άμυνα της Πατρίδας, σύμφωνα με τους ορισμούς των νόμων.

7. Τίτλοι ευγένειας ή διάκρισης ούτε απονέμονται ούτε αναγνωρίζονται σε Έλληνες πολίτες.

B. Ο Αστικός Κώδικας

16. Τα εφαρμοστέα άρθρα του Αστικού Κώδικα ορίζουν:

Άρθρο 261

«Την παραγραφή διακόπτει η έγερση της αγωγής. Η παραγραφή που διακόπηκε με τον τρόπο αυτό αρχίζει και πάλι από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του δικαστηρίου.»

Άρθρο 270

Αποτελέσματα διακοπής

«1. Αν η παραγραφή διακόπηκε, ο χρόνος που πέρασε έως τότε δεν υπολογίζεται και αφότου περατώθηκε η διακοπή αρχίζει νέα παραγραφή.

2. Στις περιπτώσεις του άρθρου 250, η νέα παραγραφή αρχίζει μόλις λήξει το έτος μέσα στο οποίο περατώθηκε η διακοπή.»

Άρθρο 443

Ανταπαίτηση που έχει παραγραφεί

«Σε συμψηφισμό προτείνεται και ανταπαίτηση που έχει παραγραφεί, αν κατά το χρόνο που οι απαιτήσεις συνυπήρξαν δεν είχε συμπληρωθεί ο χρόνος της παραγραφής της.»

Γ. Ο Κώδικας Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου

17. Τα εφαρμοστέα άρθρα του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου ορίζουν:

Άρθρο 148

«Το δικαίωμα προς αποζημίωσιν δια μερικήν απώλειαν ή ζημίας των φορτωθέντων πραγμάτων αποσβέννυται μετά παρέλευσιν έτος από της παραλαβής αυτών.

Άρθρο 289

«Εις ετήσιαν παραγραφήν υπόκεινται οι αξιώσεις:

(...)

4. Εκ της συμβάσεως ναυλώσεως, μεταφοράς επιβατών ή πραγμάτων ως και εκ της μη εκτελέσεως ή μη προσηκούσης εκτελέσεως της σύμβασης.

Δ. Ο νόμος 2362/1995 περί δημοσίου λογιστικού

18. Τα εφαρμοστέα άρθρα του νόμου 2362/1995 ορίζουν:

Παραγραφή απαιτήσεων του Δημοσίου

«(...)

3. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου που

α) απορρέει από σύμβαση που αυτό έχει καταρτίσει (...) παραγράφεται μετά από εικοσαετία από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο έγινε η εν στενή έννοια βεβαίωση αυτής.

(...))»

Άρθρο 93

Διακοπή παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

«Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, η παραγραφή των χρηματικών απαιτήσεων κατά του Δημοσίου διακόπτεται μόνο:

α) με την υποβολή της υποθέσεως στο δικαστήριο ή σε διαιτητές, οπότε η παταγραφή αρχίζει εκ νέου από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδικών, του δικαστηρίου ή των διαιτητών.

(...))»

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

19. Η προσφεύγουσα εταιρία επικαλείται μία παραβίαση της αρχής της ισότητας των όπλων. Παραπονείται, αφενός, για την άρνηση των εθνικών δικαστηρίων να εφαρμόσει στην περίπτωση της τα άρθρα 270 § 2 και 443 του Αστικού Κώδικα που διέπει την *dies a quo* της ετήσιας προθεσμίας παραγραφής και τις προϋποθέσεις παραγραφής μιας αντιπαροχής αντίστοιχα. Εξάλλου, αυτή παραπονείται για την εφαρμογή διαφορετικών χρόνων παραγραφής μέσα στο πλαίσιο της διαφοράς που την φέρει αντιμέτωπη με το Δημόσιο. Επικαλείται το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, μία διάταξη της οποίας τα εφαρμοστέα αποσπάσματα έχουν ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως (...) υπό (...) δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

A. Επί του παραδεκτού

1. Οι θέσεις των διαδίκων

20. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η αρχή της ισότητας των όπλων σχετίζεται με τον σεβασμό των δικονομικών δικαιωμάτων. Εφαρμόζεται επίσης, μεταξύ άλλων, στην περίπτωση των προθεσμιών που πρέπει να τηρούνται κατά την άσκηση ενδίκων μέσων και στους κανόνες που διέπουν την διεξαγωγή των αποδείξεων. Εκτιμά ότι η παραγραφή δεν είναι δικονομικός κανόνας, αλλά συνιστά έναν θεσμό του ουσιαστικού δικαίου που ρυθμίζει την γέννηση και την απόσβεση ενός συγκεκριμένου δικαιώματος. Κατά συνέπεια, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, εν προκειμένω, το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης δεν έχει εφαρμογή, αφού ο τρόπος με τον οποίο το εθνικό δίκαιο ρυθμίζει την ύπαρξη ή μη ενός ουσιαστικού δικαιώματος δεν εξαρτάται από την αρχή της ισότητας των όπλων. Θεωρεί ότι η αιτίαση αυτή είναι απαράδεκτη *ratione materiae*.

21. Η προσφεύγουσα εταιρία απαντά ότι η παραγραφή συνιστά έναν κανόνα που διέπει το δικαίωμα της πρόσβασης σε δικαστήριο, στο μέτρο που η εφαρμογή της προϋποθέτει την εξέταση εκ μέρους του δικαστηρίου της ουσίας του υποβαλλόμενου

από τον διοικούμενο αιτήματος. Έτσι, κατά την άποψη της προσφεύγουσας εταιρίας, το άρθρο 6 § 1 έχει εφαρμογή εν προκειμένω, αφού, τελικώς, ο τρόπος με τον οποίο τα εθνικά δικαστήρια εφάρμοσαν δύο διαφορετικά καθεστώτα παραγραφής μέσα στο πλαίσιο της ίδιας διαφοράς προσέβαλε το δικαίωμά της σε δικαστήριο.

2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

22. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η ένσταση της Κυβέρνησης αφορά την σχέση μεταξύ της αρχής της ισότητας των όπλων με τις προϋποθέσεις εφαρμογής των σχετικών με την παραγραφή κανόνων. Το στοιχείο αυτό απετέλεσε, κατά την άποψή του, έναν από τους λόγους που αιτιολογούν την κοινοποίηση της προσφυγής. Επομένως, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η ένσταση αυτή συνδέεται στενά με την ουσία της προβληθείσας από την προσφεύγουσα εταιρία αιτίας στο πεδίο του άρθρου 6 της Σύμβασης και αποφασίζει να την συνεκδικάσει με την ουσία.

23. Εξάλλου, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 §§ 3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει εξάλλου ότι αυτό δεν προσκρούει σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Οι θέσεις των διαδίκων

24. Η προσφεύγουσα εταιρία ισχυρίζεται ότι στην προκειμένη περίπτωση το αντικείμενο της διαφοράς ήταν η εκτέλεση μιας ιδιωτικής σύμβασης εμπορικής φύσεως. Υποστηρίζει, έτσι, ότι η εφαρμογή εκ μέρους των εθνικών δικαστηρίων δύο διαφορετικών χρόνων παραγραφής μέσα στο πλαίσιο της ίδιας ιδιωτικής διαφοράς ήταν αντίθετη προς την αρχή της ισότητας των όπλων. Η προσφεύγουσα εταιρία εκτιμά ότι, εφόσον οι αξιώσεις της απορρίφθηκαν από τα εθνικά δικαστήρια στην βάση της ετήσιας παραγραφής, ο ίδιος κανόνας θα έπρεπε να είχε εφαρμοστεί στις αξιώσεις του Δημοσίου έναντί της. Για την προσφεύγουσα εταιρία, ο λόγος, τον οποίο δέχθηκαν τα εθνικά δικαστήρια για να αιτιολογήσουν την προνομιακή μεταχείριση του Δημοσίου, ήτοι ότι αυτή εξυπηρετούσε το δημόσιο συμφέρον, δεν είναι επαρκής. Εξάλλου, η προσφεύγουσα εταιρία ισχυρίζεται ότι, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία το εν λόγω αναγνωριζόμενο στο Δημόσιο προνόμιο θεωρηθεί ως αναγκαίο για το δημόσιο συμφέρον, η προσέγγιση αυτή αντιβαίνει στην

αρχή της ισότητας των όπλων. Ειδικότερα, η αρχή της αναλογικότητας που πρέπει να υφίσταται μεταξύ του διωκόμενου σκοπού και των μέσων που χρησιμοποιούνται για την επίτευξή του δεν τηρήθηκε εν προκειμένω, αφού το Δημόσιο ενήργησε με την ιδιότητα του ιδιώτη διαδίκου και όχι ως φορέας δημόσιας εξουσίας.

25. Η Κυβέρνηση απαντά ότι οι αξιώσεις της προσφεύγουσας εταιρίας παραγράφηκαν εξαιτίας της δικής της αδράνειας. Ο κανόνας της ετήσιας παραγραφής ήταν γνωστός στην προσφεύγουσα εταιρία, η οποία εκπροσωπήθηκε από δικηγόρο σε όλη την διάρκεια της επίδικης διαδικασίας. Εξάλλου, οι διαφορετικοί χρόνοι παραγραφής που εφαρμόστηκαν εν προκειμένω δεν επέσυραν αυτομάτως την παραβίαση της αρχής της ισότητας των όπλων. Η Κυβέρνηση σημειώνει ότι η επίδικη σύμβαση που σχετιζόταν με την μεταφορά πετρελαιοειδών έθετε ζητήματα δημοσίου συμφέροντος και, ειδικότερα, την ικανοποίηση της δημόσιας ανάγκης στον τομέα αυτό. Αναφέρεται στην νομολογία των εθνικών δικαστηρίων, η οποία δέχεται ότι η προνομιακή μεταχείριση του Δημοσίου δικαιολογείται από το ειδικό νομικό καθεστώς του και την ανάγκη να εξασφαλίζονται η αποτελεσματική διαχείριση των δημοσίων οικονομικών και η επίτευξη των στόχων του προϋπολογισμού του Δημοσίου. Τέλος, η Κυβέρνηση σημειώνει ότι το δικαίωμα της προσφεύγουσας να απευθυνθεί στα αρμόδια δικαστήρια δεν παρεμποδίστηκε από την ύπαρξη ενός μεγαλύτερου χρόνου παραγραφής που έχει αναγνωριστεί υπέρ του Δημοσίου.

2. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

α) Γενικές αρχές

26. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι αποστολή του δεν είναι να υποκαθιστά τα εθνικά δικαστήρια, στα οποία ανήκει καταρχήν η ευθύνη της ερμηνείας της εθνικής νομοθεσίας (βλέπε τις αποφάσεις *Bulut κατά Αυστρίας*, 22 Φεβρουαρίου 1996, § 29, *Recueil* 1996-II και, *mutatis mutandis*, *Edificaciones March Gallego S.A. κατά Ισπανίας*, 19 Φεβρουαρίου 1998, § 33, *Recueil* 1998-I). Τούτο ισχύει ακόμη περισσότερο όταν πρόκειται για την ερμηνεία κανόνων δικονομικής φύσεως, όπως οι τύποι και οι προθεσμίες που διέπουν την άσκηση ενός ενδίκου μέσου (βλέπε, *Mutatis mutandis*, *Tejedor Garcia κατά Ισπανίας*, 16 Δεκεμβρίου 1997, § 31, *Recueil* 1997-VIII). Σε ό,τι αφορά ειδικότερα την ρύθμιση των προθεσμιών παραγραφής, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η νομολογία του προέβλεπε πάντοτε να αφήνει στα Κράτη μία ευρεία διακριτική ευχέρεια στον τομέα αυτόν, ιδιαίτερα επειδή οι προθεσμίες αυτές, θεωρούμενες ως σιωπηρώς παραδεκτοί περιορισμοί του

«δικαιώματος πρόσβασης σε δικαστήριο», εξυπηρετούν την εξασφάλιση της νομικής ασφάλειας και την πρόληψη της χρήσης ατελών λόγω του διαδραμόντος χρόνου αποδεικτικών μέσων (βλέπε, ειδικότερα, *Vo κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 53924/00, § 92, CEDH 2004, και *Stubbings και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 22 Οκτωβρίου 1996, §§ 50-57, *Recueil* 1996-IV).

27. Εξάλλου, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η αρχή της ισότητας των όπλων – ένα από τα στοιχεία της ευρύτερης έννοιας της δίκαιης δίκης – απαιτεί να προσφέρεται σε έκαστο διάδικο μία εύλογη δυνατότητα να παρουσιάσει την υπόθεσή του κάτω από συνθήκες που δεν τον θέτουν σε κατάσταση σαφώς μειονεκτική σε σχέση με τον αντίδικο (*Πλατάκου κατά Ελλάδας*, αριθ. 38460/97, § 47, CEDH 2001-I). Επιπλέον, η παραβίαση μιας τέτοιας αρχής δεν εξαρτάται από την απουσία δίκαιης κρίσης συμπληρωματικής, ποσοτικοποιήσιμης και συνδεδεμένης με μία δικονομική ανισότητα (*Ben Naceur κατά Γαλλίας*, αριθ. 63879/00, §§ 31, 3 Οκτωβρίου 2006). Τέλος, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η εφαρμογή των σχετικών με τις δικονομικές προθεσμίες κανόνων μπορεί να προσβάλει την αρχή της ισότητας των όπλων, στο μέτρο που έκαστος των διαδίκων δεν απολαμβάνει των ιδίων μέσων για να υποστηρίξει τους ισχυρισμούς του (βλέπε προς την κατεύθυνση αυτή, την πιο πάνω απόφαση *Πλατάκου κατά Ελλάδας*, § 48 και *Wynen κατά Βελγίου*, αριθ. 32576/96, § 32, CEDH 2002-VIII).

β) Εφαρμογή των αρχών αυτών στην παρούσα υπόθεση

28. Το Δικαστήριο σημειώνει, καταρχήν, ότι, κατά την προσφεύγουσα εταιρία, τα εθνικά δικαστήρια θα έπρεπε να εφαρμόσουν ως προς αυτήν τα άρθρα 270 § 2 και 443 του Αστικού Κώδικα. Εν τούτοις, το Δικαστήριο θεωρεί ότι δεν είναι της αρμοδιότητός του να υποκαταστήσει την δική του κρίση σε εκείνες των εθνικών δικαστηρίων ούτε ως προς την ημερομηνία από την οποία έπρεπε να αρχίσει να τρέχει ο χρόνος παραγραφής ούτε ως προς τις προϋποθέσεις της παραγραφής μιας απαίτησης υποκειμένης σε έναν αμοιβαίο συμφηφισμό.

29. Κατά δεύτερο λόγο, το Δικαστήριο σημειώνει ότι τα εθνικά δικαστήρια έχουν εφαρμόσει, μέσα στο πλαίσιο της ίδιας υπόθεσης, δύο διαφορετικούς κανόνες παραγραφής που διέπουν την απόσβεση της διεκδικούμενης από έκαστο των διαδίκων απαίτησης. Έτσι, η απαίτηση της προσφεύγουσας εταιρίας έναντι του Δημοσίου θεωρήθηκε ως παραγραφείσα κατ'εφαρμογήν του κανόνα της ετήσιας παραγραφής, γεγονός που δεν ίσχυσε για την απαίτηση του Δημοσίου έναντι της

προσφεύγουσας εταιρίας. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόσαν το άρθρο 86 § 3 εδάφιο α) του νόμου 2362/1995, το οποίο προβλέπει μία προθεσμία είκοσι ετών για την παραγραφή των απαιτήσεων των οποίων το Δημόσιο είναι δικαιούχος.

30. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι, εκτός από την ύπαρξη ενός σαφούς μειονεκτήματος αυτού καθαυτού μεταξύ των διαδικών στην δυνατότητα να παρουσιάσουν την υπόθεσή τους, λαμβάνει επίσης υπόψη το αντίστοιχο καθεστώς και τον αντίστοιχο ρόλο των αντιδίκων σε μία δίκη για να καταλήξει στην παραβίαση ή μη της αρχής της ισότητας των όπλων. Έτσι, το Δικαστήριο έχει ήδη λάβει υπόψη την «διαφορετική κατάσταση» μεταξύ του πολιτικώς ενάγοντος και του εισαγγελέα σε ό,τι αφορά τον ρόλο τους σε μία ποινική δίκη για να καταλήξει ότι ο ορισμός διαφορετικών προθεσμιών έφεσης για έκαστο εξ αυτών δεν επισύρει μία παραβίαση της αρχής της ισότητας των όπλων (βλέπε *Guigue et Sgen-CFDT κατά Γαλλίας* (déc.), αριθ. 59821/00, *Recueil* 2004-I και, *a contrario*, *Ben Naceur κατά Γαλλίας*, αριθ. 63879/00, § 34, 3 Οκτωβρίου 2006).

31. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η εφαρμογή μιας προθεσμίας παραγραφής είκοσι ετών για την απαίτηση του Δημοσίου κατά της προσφεύγουσα εταιρίας, ενώ η αγωγή της τελευταίας απορρίφθηκε κατόπιν της εφαρμογής μιας ετήσιας προθεσμίας παραγραφής, έθεσε αναμφισβήτητα την τελευταία σε μία σαφώς μειονεκτική θέση σε σχέση με το Δημόσιο για να παρουσιάσει την υπόθεσή της. Πράγματι, εξαιτίας της εφαρμογής ως προς την προσφεύγουσα μιας προθεσμίας παραγραφής είκοσι φορές βραχύτερης από εκείνη που έχει παραχωρηθεί στο αντίδικο, οι αξιώσεις της απορρίφθηκαν από τα εθνικά δικαστήρια.

32. Πρέπει επίσης να εξεταστεί, επιπλέον, το ζήτημα του αν οι δύο διάδικοι είχαν ισότιμο καθεστώς μέσα στο πλαίσιο της επίδικης διαδικασίας, ένα στοιχείο, το οποίο, μέσα στις ιδιαίτερες συνθήκες της υπόθεσης, θα μπορούσε να επιβεβαιώσει την αρχή της ισότητας των όπλων. Επί του σημείου αυτού, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η επίδικη διαφορά σχετίζεται με μία εμπορική συναλλαγή ιδιωτικού χαρακτήρα υπαγόμενη στο ιδιωτικό δίκαιο και όχι με μία διαδικασία στην οποία το Δημόσιο άσκησε την εξουσία του ως δημόσιος φορέας. Με άλλους όρους, το Δημόσιο δεν συνήψε την επίδικη σύμβαση ενεργώντας *jure imperii*, ήτοι στην άσκηση των εξουσιών του ως δημόσιος φορέας, αλλά *jure gestionis*, ήτοι προσφεύγοντας στις διαδικασίες ιδιωτικής διαχείρισης και ενεργώντας ως ιδιώτης.

33. Βεβαίως, ακόμη και μέσα στο πλαίσιο προσφυγής σε διαδικασίες ιδιωτικού δικαίου, η διοίκηση μπορεί να επιδιώκει αποστολές δημοσίου δικαίου. Εν τούτοις, η μόνη ένταξη στην δομή του Δημοσίου δεν αρκεί αφ'εαυτής για να νομιμοποιήσει, σε όλες τις περιπτώσεις, την εφαρμογή κρατικών προνομίων, αλλά πρέπει τούτο να είναι απαραίτητο για την ορθή εξυπηρέτηση των δημοσίων λειτουργιών (*Μεϊδάνης κατά Ελλάδας*, αριθ. 33977/06, § 30, 22 Μαΐου 2008).

34. Όμως, το Δικαστήριο δεν συντάσσεται με την θέση της Κυβέρνησης, σύμφωνα με την οποία η υπέρ του Δημοσίου εφαρμογή μιας προθεσμίας είκοσι ετών για την παραγραφή απαιτήσεων των οποίων αυτό ήταν δικαιούχος δικαιολογείται από την ανάγκη της εξασφάλισης της αποτελεσματικής διαχείρισης των δημοσίων οικονομικών και της εκπλήρωσης των στόχων του προϋπολογισμού του Κράτους. Πράγματι, το απλό συμφέρον του Δημοσίου Ταμείου δεν μπορεί να εξομοιωθεί αφ'εαυτού με ένα δημόσιο ή γενικό συμφέρον που θα δικαιολογούσε σε έκαστη συγκεκριμένη περίπτωση την προσβολή της αρχής της ισότητας των όπλων. Ειδικότερα, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η Κυβέρνηση επικαλείται κατά τρόπο αόριστο και γενικό τα οικονομικά συμφέροντα του Δημοσίου, χωρίς εν τούτοις να παρέχει συγκεκριμένα και συμπληρωματικά στοιχεία για τις επιπτώσεις που θα είχε για την οικονομική ισορροπία του η εφαρμογή της ετήσιας παραγραφής ως προς αυτό (βλέπε, *mutatis mutandis*, *SCM Scanner de l'Ouest Lyonnais και λοιποί κατά Γαλλίας*, αριθ. 12106/03, § 31, 21 Ιουνίου 2007, και *Cabourdin κατά Γαλλίας*, αριθ. 60796/00, § 37, 11 Απριλίου 2006). Συνεπώς, το Δικαστήριο διαπιστώνει, μέσα στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης, η απουσία επαρκούς λόγου γενικού συμφέροντος για να εφαρμόσει την εικοσαετή προθεσμία παραγραφής για τις απαιτήσεις του Δημοσίου κατά της προσφεύγουσας εταιρίας, ενώ η μονοετής παραγραφή έγινε δεκτή ως προς τις απαιτήσεις της προσφεύγουσας εταιρίας κατά του Δημοσίου.

35. Ενόψει των προηγούμενων, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η εφαρμογή, σε βάρος των απαιτήσεων της προσφεύγουσας εταιρίας κατά του Δημοσίου, προθεσμιών παραγραφής διαφορετικών και με σημαντική απόσταση μεταξύ τους για έκαστο από τους αντιδίκους, δεν τήρησε την αρχή της ισότητας των όπλων.

Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο απορρίπτει την ένσταση της Κυβέρνησης την ελκόμενη από το απαράδεκτο *ratione materiae* της αιτίασης της προσφεύγουσας εταιρίας και καταλήγει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 14

36. Η προσφεύγουσα εταιρία παραπονείται για μία διάκριση που έγινε σε βάρος της λόγω της προνομιακής μεταχείρισης του Δημοσίου σε ό,τι αφορά τις προθεσμίες παραγραφής που εφαρμόζονται μέσα στο πλαίσιο της παρούσας διαφοράς. Επικαλείται το άρθρο 6 § 1 σε συνδυασμό με το άρθρο 14 της Σύμβασης. Τα σχετικά αποσπάσματα αυτής της τελευταίας έχουν ως εξής:

«Η χρήση των αναγνωριζομένων εν τη παρούση Συμβάσει δικαιωμάτων και ελευθεριών δέον να εξασφαλισθή ασχέτως διακρίσεως φύλου, φυλής, χρώματος, γλώσσης, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προελεύσεως, συμμετοχής εις εθνικήν μειονότητα, περιουσίας, γεννήσεως ή άλλης καταστάσεως.»

37. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή συγχέεται κατά μεγάλο μέρος με την προηγούμενη και πρέπει επομένως να κηρυχθεί επίσης παραδεκτή. Λαμβανομένων υπόψη των σκέψεων που το οδήγησαν στην διαπίστωση μιας παραβίασης του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν υπάρχει λόγος να αποφανθεί χωριστά επί της αιτίασης αυτής (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Cabourdin κατά Γαλλίας*, § 41).

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

38. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

39. Η προσφεύγουσα εταιρία ζητεί 4.040.688,95 ευρώ για την υλική ζημία της που αντιστοιχεί στο ποσό των 2.169.962,13 δολάρια Ηνωμένων

Πολιτειών της Αμερικής, το οποίο υποχρεώθηκε να καταβάλει στο Δημόσιο μέσα στο πλαίσιο της παρούσας διαφοράς, πλέον τόκων υπερημερίας. Αυτή ζητεί επιπλέον 900.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υπέστη.

40. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί τις αξιώσεις αυτές και υποστηρίζει ότι μία διαπίστωση παραβίασης θα συνιστούσε αφ'εαυτής μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

41. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η μοναδική βάση που πρέπει να ληφθεί υπόψη για μία δίκαιη ικανοποίηση ερείδεται στο γεγονός ότι η προσφεύγουσα εταιρία δεν μπόρεσε να απολαύσει τις εγγυήσεις του άρθρου 6 σε ό,τι αφορά το δίκαιο της δίκης. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, το Δικαστήριο δεν διακρίνει αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της διαπιστωθείσας παραβίασης και οποιασδήποτε υλικής ζημίας που η προσφεύγουσα εταιρία φέρεται να υπέστη εξαιτίας της προσβολής της αρχής της ισότητας των όπλων. Το Δικαστήριο εκτιμά, αντιθέτως, ότι η προσφεύγουσα εταιρία έχει υποστεί ηθική βλάβη που η διαπίστωση της παραβίασης δεν αποζημιώνει επαρκώς. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, της επιδικάζει 6.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος επί του ποσού αυτού.

B. Εξοδα και δικαστική δαπάνη

42. Η προσφεύγουσα εταιρία αξιώνει 15.820 ευρώ, προσκομίζοντας τα σχετικά τιμολόγια, για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

43. Η Κυβέρνηση απαντά ότι τα έξοδα και η δικαστική δαπάνη πρέπει να καθοριστούν σύμφωνα με τα κριτήρια που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του Δικαστηρίου και ότι πρέπει να είναι σε συνάφεια με την διαπιστωθείσα παραβίαση. Εξάλλου, υποστηρίζει ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπέρογκο και ότι το προς επιδίκαση για την αιτία αυτή ποσό δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 3.000 ευρώ.

44. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας και της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI). Επίσης, όταν διαπιστώνει μία παραβίαση της Σύμβασης, το Δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει σε έναν

προσφεύγοντα την καταβολή όχι μόνον των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης του ενώπιον των οργάνων της Σύμβασης, αλλά και εκείνων στα οποία αυτός υποβλήθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων προκειμένου να προλάβει ή να ζητήσει από αυτά την επανόρθωση της εν λόγω παραβίασης (*Hertel κατά Ελβετίας*, 25 Αυγούστου 1998, § 63, *Recueil* 1998-VI).

45. Εν προκειμένω, λαμβάνοντας υπόψη τα προσαχθέντα παραστατικά και τα κριτήρια που αναφέρονται πιο πάνω, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο να επιδικάσει στην προσφεύγουσα εταιρία 6.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος επί του ποσού αυτού.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

46. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσανυζημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Συνεκδικάζει με την ουσία της υπόθεσης την ένσταση ασυμβίβαστου *ratione materiae* που προβλήθηκε από την Κυβέρνηση και την απορρίπτει.*

2. *Κηρύσσει την προσφυγή παραδεκτή.*

3. *Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.*

3. *Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 11 της Σύμβασης.*

4. *Αποφαίνεται ότι δεν συντρέχει λόγος χωριστής εξέτασης της υπόθεσης υπό το πρίσμα του άρθρου 14 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης.*

5. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στο πρώτο προσφεύγον, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η

απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 6.000 (έξι χιλιάδες) ευρώ για την ηθική βλάβη, καθώς και 6.000 (έξι χιλιάδες) ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για τον φόρο επί του ποσού αυτού,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

6. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 28 Μαΐου 2009 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος